

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๕๖๗/๐

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๖๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๑๓๒ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องเสร็จที่ ๓๐๖/๒๕๕๖ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ นอกเขตเทศบาล ตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ให้จังหวัด อำเภอ และหน่วยจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ถือปฏิบัติ ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากได้มีการหารือแนวทางปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึงดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือแล้วมีความเห็นปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ดังนั้น เพื่อให้การบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้น กระทรวงมหาดไทยจึงขอชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้จังหวัด อำเภอ และหน่วยจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจเป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการใช้ดุลพินิจพิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่มีความเหมาะสม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๒. การจ่ายเงินส่วนลดให้แก่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านตามข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘

๒.๑ กรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมิได้พิจารณาแต่งตั้งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจ่ายเงินส่วนลดให้แก่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

๒.๒ กรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาแต่งตั้งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเงินส่วนลดให้แก่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานสำรวจโดยตรง

๓. การนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ที่ค้างส่งในปีก่อน ๆ จนถึงปีภาษีบำรุงท้องที่ (ปีปฏิทิน) ๒๕๕๖ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า อำเภอ จังหวัด และส่วนกลาง มีส่วนร่วมในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่หรือไม่ หากพบว่า อำเภอ จังหวัด และส่วนกลาง มีส่วนร่วมในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ให้อำเภอแล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๗ และตั้งแต่ปีภาษีบำรุงท้องที่ (ปีปฏิทิน) ๒๕๕๗ เป็นต้นไป องค์การบริหารส่วนตำบลต้องนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ดังกล่าว

/ทั้งนี้ ...

ทั้งนี้ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ เช่น ค่าแบบพิมพ์ ค่าตรวจสอบ
ค่าใช้จ่ายในการตีราคาปานกลางของที่ดิน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ขอแสดงความนับถือ

(นายประภาศ บุญอินดี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่

โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖-๑๔ ต่อ ๕๐๒-๕๐๕

โทรสาร ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖-๑๔ ต่อ ๕๐๖

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๑๑๓๒

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดนครปฐม)

- อ้างถึง ๑. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘
๒. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ นอกเขตเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖
๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๘/ว ๒๐๑๔๗ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๐๘
๔. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๘/๔๔๖ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๐๘
๕. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๘/ว ๕๒๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๘
๖. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๑.๓/ว ๒๓๗๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๑
๗. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๑.๓/ว ๑๗๒ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบหนังสือตอบรับยืนยันการนำส่งค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ
๒. แบบหนังสือตอบรับยืนยันการนำส่งส่วนลดและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของ
องค์การบริหารส่วนตำบล
๓. แบบรายงานการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
๔. แบบรายงานการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ
๕. แบบรายงานการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของจังหวัด
๖. แบบใบนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ (ภ.บ.ท.๑๗)
๗. แบบใบนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของส่วนกลางในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลและสภาตำบลของจังหวัด (ภ.บ.ท.๑๗ ก.)
๘. สรุปข้อมูลการส่งค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ฯ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อ้างถึงกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติและชักซ้อมแนวทางการบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้จังหวัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ นั้น

เนื่องจากได้เกิดปัญหาในการวินิจฉัยข้อกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งในบางจังหวัดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ นอกเขตเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยได้หารือไปยังกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า อำนาจในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจ นอกเขตเทศบาล เป็นอำนาจของนายอำเภอ ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับปัจจุบัน อันเป็นกฎหมายเฉพาะตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีเขตอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ยกเว้นส่วนที่อยู่ในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลที่มีอยู่ในตำบลนั้น ปรากฏตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘

ซึ่งตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดว่า “ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้นายองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ และกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น...”

เมื่อพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ฯ มาตรา ๙ (๒) ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้กำหนดว่า นอกเขตเทศบาล ให้นายอำเภอท้องที่มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจ ดังนั้น ในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นอำนาจของนายอำเภอตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ แม้กระทรวงมหาดไทยจะเคยแจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง ๖. และ ๗. ให้นายอำเภอมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตท้องถื่นของตนเอง แต่ในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจได้เน้นย้ำให้แต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะผู้ปกครองท้องที่เป็นเจ้าพนักงานสำรวจด้วย ดังนั้น กฎหมายทั้งสองฉบับข้างต้นจึงยังคงมีผลใช้บังคับ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยมิได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติมาเป็นเวลานาน และอาจมีปัญหาในการวินิจฉัยปัญหาแนวทางปฏิบัติบางเรื่อง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย กระทรวงมหาดไทยจึงชักชวนแนวทางปฏิบัติให้จังหวัด อำเภอ และหน่วยจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ถือปฏิบัติดังนี้

๑. ให้ยกเลิกหนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนมาก ที่ มท ๐๓๑๑.๓/ว ๒๓๗๗ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๑ และหนังสือกรมการปกครอง ค่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๑.๓/ว ๑๗๒ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๓

๒. การบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตสภาตำบล

๒.๑ ให้นายอำเภออาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ อันเป็นกฎหมายเฉพาะตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ พิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่มีความเหมาะสมรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ดังนี้

๑) เจ้าพนักงานสำรวจ : ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เจ้าหน้าที่ปกครองหรือปลัดอำเภอ
๒) เจ้าพนักงานประเมิน : ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง พนักงานราชการ
๓) พนักงานเก็บภาษีบำรุงท้องที่ (ผู้รับเงิน) : ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีหรือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี

๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจลงนามในใบเสร็จรับเงินภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.๑๑) ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีหรือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี

อนึ่ง ในกรณีที่มีเหตุผลความจำเป็น นายอำเภออาจแต่งตั้งข้าราชการอื่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพิ่มเติมก็ได้ โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชนเป็นสำคัญ

๒.๒ ให้นายอำเภอมอบหมายให้ทำการปกครองอำเภอรับผิดชอบบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตสภาตำบลนั้น ๆ โดยให้ฝ่ายการเงินและบัญชีมีหน้าที่กั้นเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่จัดเก็บได้เป็น ๒ ส่วน คือ ร้อยละ ๑๑ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่จัดเก็บได้เป็นส่วนลดและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ โดยนำฝากไว้เป็นเงินนอกงบประมาณประเภทส่วนลดในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ (ร้อยละ ๖) และประเภท ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ (ร้อยละ ๕) สำหรับร้อยละ ๘๔ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่จัดเก็บได้เป็นเงินภาษีบำรุงท้องที่ของสภาตำบลนั้น ๆ

๒.๓ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายนายอำเภอ มีหน้าที่ส่งเงินภาษีบำรุงท้องที่ร้อยละ ๘๙ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่จัดเก็บได้ในเขตสภาตำบลนั้นให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อจัดสรรให้สภาตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยต่อไป

๓. การบริหารการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

๓.๑ ให้นายอำเภออาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ อันเป็นกฎหมาย เฉพาะตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มอบหมาย ให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ภายในเขตท้องถื่นของตนเอง สำหรับการแต่งตั้ง เจ้าพนักงานสำรวจให้นายอำเภออาศัยอำนาจตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ อันเป็นกฎหมายเฉพาะตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เน้นย้ำและกำกวดดูแลให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ปกครองท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วย ลักษณะปกครองท้องที่เป็นเจ้าพนักงานสำรวจก่อน แต่หากมีความจำเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลอาจพิจารณา แต่งตั้งข้าราชการและหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

๓.๒ ให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กั้นเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่จัดเก็บได้เป็น ๒ ส่วน ตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๑๖ ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ คือ ร้อยละ ๘๙ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่จัดเก็บได้เป็นรายได้ของท้องถิ่น และร้อยละ ๑๑ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่จัดเก็บได้ เป็นส่วนลดและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ที่โดยนำฝากไว้ที่ส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเงินนอกงบประมาณ ประเภทส่วนลดในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ (ร้อยละ ๖) และประเภทค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ ภาษีบำรุงท้องที่ (ร้อยละ ๕) โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๘/๑๕๑๗ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๑ โดยอนุโลม

๓.๓ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลรายงานผลการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามแบบรายงานการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมคำนวณและจัดส่งส่วนลดและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ ภาษีบำรุงท้องที่ให้นายอำเภอทราบก่อนวันที่ ๕ ของทุกเดือนตามแบบ ภ.บ.ท.๑๗/อบต. รายละเอียดตามหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๑.๓/ว ๗๗๕ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๑

๔. ให้นายอำเภอมอบหมายกลุ่ม/ฝ่ายบริหารงานปกครอง รับผิดชอบในการบริหารและตรวจสอบ การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ และฝ่ายการเงินและบัญชีมีหน้าที่รับเก็บรักษาส่วนลดและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี บำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ ภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบการเก็บรักษาเงินและ การนำเงินส่งคลังในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ออกใบสำคัญการรับเงิน พร้อมแจ้งยืนยันการรับเงินให้องค์การบริหารส่วนตำบล ตามแบบหนังสือตอบรับยืนยันการนำส่งส่วนลดและ ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้เป็นหลักฐานตลอดจนรายงานผลการจัดเก็บ ภาษีบำรุงท้องที่ของอำเภอให้จังหวัดทราบ ภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือนตามแบบรายงานการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ของอำเภอและกิ่งอำเภอ โดยจัดส่งค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล (ร้อยละ ๕) ให้จังหวัด (ที่ทำการปกครองจังหวัด ฝ่ายการเงินและบัญชี) ภายในเดือนธันวาคมของปีภาษีบำรุงท้องที่ (ปีปฏิทิน) นั้น ตามแบบใบนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ (ภ.บ.ท.๑๗)

๕. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายให้ที่ทำการปกครองจังหวัดรับผิดชอบในการบริหารการจัดเก็บ ภาษีบำรุงท้องที่ระดับจังหวัด โดยกลุ่มงานปกครองมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและตรวจสอบการจัดเก็บภาษีบำรุง ท้องที่ของอำเภอและฝ่ายการเงินและบัญชีมีหน้าที่รับเก็บรักษาเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลและสภาตำบล (ร้อยละ ๕) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี บำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยนำฝากเงินนอกงบประมาณประเภทค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ

ภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ส่วนของจังหวัด ร้อยละ ๓.๕ ส่วนของอำเภอและกิ่งอำเภอ ร้อยละ ๑ และของส่วนกลาง ร้อยละ ๐.๕ เมื่อฝ่ายการเงินและบัญชีได้รับเงินดังกล่าวแล้ว ให้ออกใบสำคัญการรับเงิน พร้อมแจ้งยืนยันการรับเงินแก่อำเภอไว้เป็นหลักฐานตามแบบหนังสือตอบรับยืนยันการนำส่งเงินภาษีบำรุงท้องที่ ของอำเภอและกิ่งอำเภอ

๖. เมื่อสิ้นปีภาษีบำรุงท้องที่ (ปีปฏิทิน) ให้จังหวัดโดยที่ทำการปกครองจังหวัด (กลุ่มงานปกครอง) ตรวจสอบรายงานผลการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามข้อ ๔. กับใบนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ของอำเภอและกิ่งอำเภอ (ภ.บ.ท.๑๗) ถูกต้องแล้วรายงานตามแบบรายงานการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของจังหวัด ให้กรมการปกครองทราบภายในเดือนมกราคมของปีภาษีบำรุงท้องที่ (ปีปฏิทิน) ถัดไปและให้ที่ทำการปกครองจังหวัด (ฝ่ายการเงินและบัญชี) ตรวจสอบการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอว่า จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ปี ปัจจุบัน ภาษีบำรุงท้องที่ค้างชำระและเงินเพิ่มรวมทั้งสิ้นเท่าใด เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่เท่าใดเมื่อ ตรวจสอบถูกต้องแล้ว ให้เบิกเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของส่วนกลางในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาตำบล (ร้อยละ ๐.๕) เพื่อนำส่งกรมการปกครอง ในนามอธิบดีกรมการปกครองโดยตัวแลกเงินของธนาคาร อย่างช้าภายในสิ้นเดือนมกราคมของปีภาษีบำรุงท้องที่ (ปีปฏิทิน) ถัดไป ตามแบบใบนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ ภาษีบำรุงท้องที่ของส่วนกลางในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล (ภ.บ.ท.๑๗ ก.)

๗. แบบพิมพ์ภาษีบำรุงท้องที่ ให้จังหวัดและหน่วยจัดเก็บสำรวจและจัดทำสำรองแบบพิมพ์ที่ใช้ ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ไว้ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน โดยเบิกจ่ายจากเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุง ท้องที่ นอกเขตเทศบาลส่วนของจังหวัด (ร้อยละ ๓.๕) หรือเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณของหน่วยจัดเก็บแล้วแต่กรณี

๘. ส่วนลดในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ สำหรับเจ้าพนักงานสำรวจ ซึ่งเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ให้นายอำเภอ มอบหมายและกำกับดูแลให้องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการจ่ายเงินส่วนลดให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้ง เป็นเจ้าพนักงานสำรวจโดยตรง และจัดทำทะเบียนการจ่ายเงินส่วนลดภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.๑๙) ไว้เป็นหลักฐาน

๙. การนำส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาล ให้องค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ พร้อมคำนวณและจัดส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ (ร้อยละ ๕) ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ตามแบบที่กำหนดก่อนวันที่ ๕ ของทุกเดือน

๑๐. ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามระเบียบฯ และกระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติ เป็นหลักการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ส่วนของจังหวัด (ร้อยละ ๓.๕) เพื่อจัดหาสิ่งของเครื่องใช้สำหรับการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามรายงานและวงเงินไม่เกินราคารามาตรฐาน ครุภัณฑ์ที่สำนักงบประมาณกำหนด โดยให้ขึ้นทะเบียนทรัพย์สินวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวเป็นของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่มอบให้จังหวัดและอำเภอใช้ประโยชน์เพื่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ สำหรับค่าใช้จ่ายนอกเหนือ จากระเบียบฯ และหลักการข้างต้นให้ขออนุมัติกระทรวงมหาดไทย ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙/๑๕๒ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๒๓ และ ที่ มท ๐๔๐๙/ว ๔๐๐ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๘ ทั้งนี้ เงินค่าใช้จ่ายส่วน ของ อำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้อยู่ในดุลพินิจของนายอำเภอ ที่จะขออนุมัติใช้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตามระเบียบ

๑๑. การหารือข้อกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ให้จังหวัดหรือไปยังกรมการปกครองในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง

๑๒. จากการตรวจสอบข้อมูลการจัดส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของส่วนกลาง ร้อยละ ๐.๕ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ นอกเขตเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖ ในปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๔ พบว่า มีหลายจังหวัดยังไม่ได้จัดส่งให้กรมการปกครอง ดังนั้น จึงเน้นย้ำให้จังหวัดรวบรวมส่งกรมการปกครองอย่างช้าภายในสิ้นเดือนมกราคมของปีภาษีบำรุงท้องที่ (ปีปฏิทิน) ถัดไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพระนาย สุวรรณรัฐ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่

โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖ - ๑๔ ต่อ ๕๐๒-๕๐๕

โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖ - ๑๔ ต่อ ๕๐๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาได้มีหนังสือ ที่ นฐ ๗๒๗๐๑/๓๕ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายามีประเด็นปัญหาและความเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในสองประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาได้แต่งตั้งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาจึงไม่ต้องจ่ายเงินส่วนลดภาษีบำรุงท้องที่ให้แก่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านตามข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ถูกต้องหรือไม่ ประเด็นที่สอง เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาสามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาจึงไม่ต้องหักค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ให้แก่จังหวัดและส่วนกลางตามข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ประกอบกับข้อ ๕ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๖ ถูกต้องหรือไม่

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาได้หารือปัญหาดังกล่าวไปยังกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยพิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้วมีความเห็นดังนี้ ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของนายกเทศมนตรีในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เมื่อมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะได้กำหนดให้นายอำเภอท้องที่มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจนอกเขตเทศบาลไว้แล้ว อำนาจการแต่งตั้งเจ้าพนักงานดังกล่าวในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นอำนาจของนายอำเภอ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติให้นายอำเภอมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตท้องถื่นของตนเอง และในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจได้เน้นย้ำให้แต่งตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านในฐานะผู้ปกครองท้องที่เป็นเจ้าพนักงานสำรวจด้วย

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่นายอำเภอกำหนดไว้และต้องจ่ายเงินส่วนลดให้แก่เจ้าพนักงานสำรวจซึ่งเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖)ฯ ประเด็นที่สอง เห็นว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาลฯ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องถือปฏิบัติต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาพิจารณาแล้วมีความเห็นต่างจากความเห็นของกระทรวงมหาดไทย ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งตามมาตรา ๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ฯ กำหนดว่าภายในเขตเทศบาลให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจ ด้วยเหตุนี้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาจึงได้แต่งตั้งพนักงานส่วนตำบลเป็นเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจ โดยไม่แต่งตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาไม่ได้แต่งตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจ จึงไม่ต้องจ่ายเงินส่วนลดของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้ให้แก่กำนันและผู้ใหญ่บ้านในตำบลศาลายาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖)ฯ ประเด็นที่สอง เห็นว่า ข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖)ฯ ประกอบกับข้อ ๕ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาลฯ กำหนดให้สามารถหักเงินไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ไม่เกินร้อยละ ๕ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้ โดยให้จ่ายแก่อำเภอหรือกิ่งอำเภอ จังหวัด และส่วนกลาง แต่โดยที่ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรและเทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินพร้อม สามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไม่เกิดขึ้นที่จังหวัด กรณีจึงไม่จำเป็นต้องเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้แก่จังหวัดและส่วนกลางอีก

เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติราชการที่ถูกต้องตามกฎหมายและให้เป็นแนวปฏิบัติแก่องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศต่อไป องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาจึงขอหารือประเด็นปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครองและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายาเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหารือนี้มีประเด็นปัญหาที่ต้องพิจารณาสามประเด็น โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจตามมาตรา ๗๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจเพื่อจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ เห็นว่า ในขณะที่มีการตราพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ที่ได้ออกตามเขตพื้นที่โดยแบ่งเป็น ๒ เขต คือ พื้นที่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและพื้นที่นอกเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา ๑๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก่อนที่จะมีการแก้ไขโดยพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่แบ่งเขตการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ออกเป็นเขตเทศบาล เขตสุขาภิบาล และนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล บทบัญญัติมาตรา ๙^๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงบัญญัติผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจไว้ให้สอดคล้องกัน โดยกำหนดว่าในเขตเทศบาลให้เป็นอำนาจของนายกเทศมนตรี ส่วนในพื้นที่นอกเขตเทศบาลให้เป็นอำนาจของนายอำเภอ ส่วนภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้นั้น ก็ให้ตกเป็นรายได้ของเทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๔ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ทั้งนี้ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใด เมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่และกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมอบอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวให้หน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการแทนก็ได้ และให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดในมาตรา ๘๑

มาตรา ๑๐ ภาษีบำรุงท้องที่

- (๑) ที่เก็บจากที่ดินในเขตเทศบาลใด ให้เป็นรายได้ของเทศบาลนั้น
- (๒) ที่เก็บจากที่ดินในเขตสุขาภิบาลใด ให้เป็นรายได้ของสุขาภิบาลนั้น
- (๓) ที่เก็บจากที่ดินนอกเขตเทศบาลหรือนอกเขตสุขาภิบาล ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดนั้น

มาตรา ๙ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ในเขตเทศบาล ให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจ

(๒) นอกเขตเทศบาล ให้นายอำเภอท้องที่มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจ

ต่อมาเมื่อการปกครองท้องถิ่นมีการพัฒนามากขึ้นจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเขตพื้นที่ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้สอดคล้องกับการพัฒนาดังกล่าว ดังเช่น บทบัญญัติมาตรา ๑๐^๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่บัญญัติให้ภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้จากที่ดินในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ส่วนภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้จากที่ดินในเขตจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีใช้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น แต่ในความเป็นจริงในปัจจุบัน ไม่มีที่ดินใดที่อยู่นอกเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ใช้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอีก แม้กฎหมายจะยังบัญญัติว่าภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้จากที่ดินที่อยู่นอกเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ตกเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด บทบัญญัติดังกล่าวก็หาได้มีผลแต่ประการใดไม่ เพราะไม่มีพื้นที่ดังกล่าวอีกแล้ว

ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เช่นกัน ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้บัญญัติให้ภาษีบำรุงท้องที่ที่มีการจัดเก็บในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น และในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ดังนั้น บรรดาอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่จึงไม่มีพื้นที่ที่จะใช้ได้อีก และการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอำนาจที่ได้รับตามมาตรา ๗๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ดังกล่าว หาใช่เป็นอำนาจที่ได้รับมาจากการมอบหมายของนายอำเภออย่างที่กระทรวงมหาดไทยเข้าใจไม่ สำหรับถ้อยคำในมาตรา ๗๔ วรรคสอง ที่ว่า

“มาตรา ๑๐ ภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บจากที่ดินในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นอกจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บจากที่ดินในเขตจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

“มาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๗๔ วรรคสอง ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อแก้ไขข้อความจาก “ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล” เป็น “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล”

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

“เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น” นั้น เห็นว่า เมื่อความในมาตรา ๗๔ วรรคสองตอนต้น ที่บัญญัติให้นายกองการบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับนายกเทศมนตรีในการ จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เป็นหลักการที่มีความชัดเจนในตัวเองแล้ว การกำหนดบทยกเว้นกรณีนี้จึงไม่อาจแปลความไปในทางที่ทำให้บทบัญญัติข้างต้นไม่มีผลบังคับ โดยสิ้นเชิงได้

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น นายกองการบริหารส่วนตำบลจึงเป็นผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๗๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ในการแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ประเด็นที่สอง กรณีที่นายกองการบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งบุคคลอื่นซึ่งมิใช่กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจเพื่อจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ภายใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลต้องส่งเงินส่วนลดให้แก่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ตามข้อ ๓^๙ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖)ฯ หรือไม่ เห็นว่า มาตรา ๑๑^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติ ภาษีบำรุงท้องที่ฯ บัญญัติให้ส่วนลดและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ให้เป็นไปตาม ที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งตามข้อ ๒^๙ และข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖)ฯ กำหนดให้มีการกักเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้ไว้เป็นค่าส่วนลดให้แก่เจ้าพนักงานสำรวจซึ่งเป็นกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน เมื่อนายกองการบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานสำรวจ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมิได้พิจารณาแต่งตั้งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานสำรวจ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่มีหน้าที่ต้องส่งเงินส่วนลดให้แก่กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านตามข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงดังกล่าว อนึ่ง การแต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินและเจ้าพนักงานสำรวจเป็นดุลพินิจ ของนายกองการบริหารส่วนตำบลที่จะพิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจตามอำนาจตามมาตรา ๗๔^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบลฯ กระทรวงมหาดไทยจึงไม่มีอำนาจออกหนังสือสั่งการบังคับให้

“ข้อ ๓ ส่วนลดนอกเขตเทศบาลที่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้กำหนดดังนี้

(๑) เจ้าพนักงานสำรวจซึ่งเป็นกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ให้ได้รับส่วนลดร้อยละ ๕ ของเงินภาษี บำรุงท้องที่ที่เก็บได้ในหมู่บ้านนั้น

(๒) เจ้าพนักงานสำรวจซึ่งเป็นกำนัน ให้ได้รับส่วนลดร้อยละ ๑ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้ ในตำบลนั้น

“มาตรา ๑๑ ส่วนลดและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

“ข้อ ๒ การจัดเก็บเงินภาษีบำรุงท้องที่ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่จัดเก็บกักเงินภาษีบำรุงท้องที่ ที่เก็บได้ไว้จ่ายเป็นค่าส่วนลดและค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแต่งตั้งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นเจ้าพนักงานประเมินหรือเจ้าพนักงานสำรวจแต่อย่างใด

ประเด็นที่สาม ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่เอง องค์การบริหารส่วนตำบลต้องส่งเงินค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ให้แก่อำเภอ จังหวัด และส่วนกลางตามข้อ ๕^{๑๑} แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ประกอบกับข้อ ๕^{๑๒} แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาลฯ หรือไม่ เห็นว่าการกำหนดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามมาตรา ๑๑^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ฯ เป็นหลักการที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับกรณีที่หน่วยงานที่จะเป็นเจ้าของรายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ ไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บได้ด้วยตนเอง เช่น กรณีนายอำเภอดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามมาตรา ๙ (๒)^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ฯ หรือกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บให้หน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการแทนตามมาตรา ๗๔^{๑๕} วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ซึ่งในการดำเนินการของนายอำเภอหรือหน่วยงานอื่นของรัฐดังกล่าวย่อมมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น กฎหมายจึงกำหนดให้สามารถหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่กฎกระทรวงดังกล่าวจะใช้บังคับก็แต่เฉพาะในกรณีที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ดังจะเห็นได้ว่าระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาลฯ ข้อ ๕ ได้จัดสรรให้เป็นค่าใช้จ่ายของอำเภอ จังหวัด และส่วนกลางซึ่งมีส่วนในการจัดเก็บ แต่เมื่อปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดเก็บได้เองโดยอำเภอ จังหวัด หรือส่วนกลางมิได้มีส่วนในการจัดเก็บด้วยแล้ว จึงไม่อาจมีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บได้

^{๑๑} ข้อ ๕ ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละ ๕ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้ เช่น จ่ายเป็นค่าแบบพิมพ์ ค่าจ้างคิดเนื้อที่ดิน ค่าคำนวณภาษี ค่าเขียนใบเสร็จ ค่าจัดทำทะเบียนที่ดิน ค่าตรวจสอบ ค่าใช้จ่ายในการตราคอปานกลางของที่ดินและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

^{๑๒} ข้อ ๕ ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละ ๕ ของเงินภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้และให้แบ่งออกเป็นสามส่วนดังนี้

๑. เป็นค่าใช้จ่ายของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ	ร้อยละ ๑
๒. เป็นค่าใช้จ่ายส่วนของจังหวัด	ร้อยละ ๓.๕
๓. เป็นค่าใช้จ่ายของส่วนกลาง	ร้อยละ ๐.๕

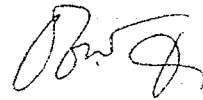
^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลใดสามารถจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้อีก องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นย่อมไม่ต้องจ่ายค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖)ฯ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่นอกเขตเทศบาลฯ

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีข้อสังเกตว่า โดยที่กฎกระทรวงและระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ ตลอดจนหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ยังมิได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรที่กระทรวงมหาดไทยจะได้พิจารณาดำเนินการในเรื่องนี้ให้เหมาะสมต่อไปด้วย

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๖